

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет філології

Кафедра загального та германського мовознавства

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЛАТИНСЬКА МОВА ТА МЕДИЧНА ТЕРМІНОЛОГІЯ**

Освітня програма Фізична терапія, ерготерапія

Спеціальність 227 Фізична терапія, ерготерапія

Галузь знань 22 Охорона здоров'я

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “22” вересня 2020 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Латинська мова та медична термінологія
Викладач (-і)	Петришин Марта Йосипівна
Контактний телефон викладача	095-118-66-34
E-mail викладача	marta.petryshyn@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	нормативна
Обсяг дисципліни	90 год. (3 кредити ЄКТС)
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Консультації проводяться в день проведення занять, а також щовівторка (13.30 – 14.50). Можливі консультації через онлайн ресурси за попередньою домовленістю.
2. Анотація до курсу	
<p>Курс “Латинської мова та медична термінологія” є складовою частиною програми професійної підготовки ерготерапевтів і реабілітологів. Вивчення латинської мови та основ медичної термінології формує підґрунтя для опанування студентом циклу професійно-орієнтованих дисциплін (анатомії людини, фізіології, біохімії, фізичної реабілітації), іноземної мови; передбачає засвоєння нормативної граматики, оволодіння уміннями і навичками читання, письма, граматичного аналізу і перекладу анатомічних, клінічних і фармацевтичних термінів, вміння грамотно вживати медичну термінологію греко-латинського походження у фаховій комунікації, писати рецепти латинською мовою, виділяти в назвах лікарських препаратів частотні відрізки і визначати їх інформативність, перекладати клінічні діагнози. Основною організаційною формою навчання є практичні заняття, на яких закріплюються набуті знання.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Метою вивчення навчальної дисципліни “Латинська мова та медична термінологія” є отримання загальних знань з елементарного курсу латинської граматики і словотвору, необхідних для свідомого засвоєння і розуміння анатоно-гістологічних, фармацевтичних та клінічних термінів греко-латинського походження, формування фахової термінологічної компетентності. Основними завданнями вивчення дисципліни є оволодіння правилами вимови голосних, дифтонгів, приголосних, буквосполучень, нормативної граматики, основами синтаксису, словотвору; вивчення лексичного мінімуму, необхідного для розуміння міжнародної наукової термінології, створеної на базі греко-латинських елементів; формування фахової термінологічної компетентності.</p>	
4. Компетентності	
<p>У результаті вивчення курсу “Латинська мова та медична термінологія” студенти мають оволодіти такими загальними і фаховими компетентностями:</p> <p>Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>Навички міжособистісної взаємодії.</p> <p>Здатність працювати в команді.</p> <p>Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>Здатність спілкуватися іноземною мовою.</p> <p>Здатність планувати та управляти часом.</p> <p>Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>Здатність пояснити пацієнтам, клієнтам, родинам, членам міждисциплінарної команди, іншим медичним працівникам потребу у заходах фізичної терапії, ерготерапії, принципи їх використання і зв'язок з охороною здоров'я.</p> <p>Здатність на основі вивчених фонетичних та орфоепічних правил вміти читати адаптовані латинські тексти, правильно відтворювати анатомічні, клінічні, фармацевтичні та біологічні терміни.</p> <p>Здатність відповідно до норм латинської граматики писати анатомічні терміни, клінічні діагнози, латинську частину рецепта.</p> <p>Здатність відтворювати парадигму самостійних частин мови, визначати граматичні значення форм, знати принципи утворення складених анатомічних термінів, структуру клінічних термінів,</p>	

грамотно писати латинську частину рецепта.					
5. Результати навчання					
<p>Демонструвати готовність до зміцнення та збереження особистого та громадського здоров'я шляхом використання рухової активності людини та проведення роз'яснювальної роботи серед пацієнтів/клієнтів, членів їх родин, медичних фахівців, а також покращенню довкілля громади.</p> <p>Спілкуватися усно та письмово українською та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом, дотримуватися етики ділового спілкування; складати документи, у тому числі іноземною мовою (мовами).</p> <p>Використовувати сучасну комп'ютерну техніку; знаходити інформацію з різних джерел; аналізувати вітчизняні та зарубіжні джерела інформації, необхідної для виконання професійних завдань та прийняття професійних рішень.</p> <p>Оцінювати себе критично, засвоювати нову фахову інформацію, поглиблювати знання за допомогою самоосвіти, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег.</p> <p>Уміння на основі вивчених фонетичних та орфоепічних правил читати адаптовані латинські тексти, правильно відтворювати анатомічні, клінічні, фармацевтичні та біологічні терміни.</p> <p>Уміння відтворювати парадигму самостійних частин мови, визначати граматичні значення форм, знати принципи утворення складених анатомічних термінів, структуру клінічних термінів, грамотно писати латинську частину рецепта.</p> <p>Уміння працювати з лексикографічними джерелами, перекладати анатомічні терміни, клінічні діагнози, рецепти.</p> <p>Знати лексичний мінімум анатомічної термінології, грецькі дублети і словотворчі елементи, необхідні для розуміння медичної термінології, визначати частини (компоненти) складного терміна, розуміти етимологію термінів-комполітів, інформативне навантаження терміноелементів, використовувати у фаховій комунікації медичні терміни латинського походження, розуміти міжнародну наукову термінологію, створену на базі греко-латинських елементів.</p>					
6. Організація навчання курсу					
Обсяг курсу					
Вид заняття			Загальна кількість годин		
лекції			2		
семінарські заняття / практичні / лабораторні			28		
самостійна робота			60		
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий		
I	227 Фізична терапія, ерготерапія	перший	нормативний		
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год.	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Історія латинської мови Алфавіт – Короткий огляд історії латинської мови. – Роль латинської мови у формуванні медичної термінології. – Латинський алфавіт.	лекція	1, 2, 4, 5	Роль давньогрецької та латинської мов у формуванні медичної термінології. 2 год.	5 балів	протягом семестру

Тема 2. Фонетика. Наголос – Вимова голосних, дифтонгів. – Вимова приголосних, буквосполучень. – Довгота і короткість складів. – Наголос.	семінарське заняття	1, 2, 4, 5	Вправи (с. 6–8) ¹ , лексичний мінімум 2 год.	5 балів	протягом семестру
Тема 3. Іменник. Загальна характеристика. – Граматичні категорії іменника. – Словникова форма. – Огляд іменників п'яти відмін. – Неузгоджене означення. – Структура анатомічних термінів.	семінарське заняття	1, 2, 4, 5	Вправи (с. 16–17), лексичний мінімум, анатомічна і клінічна номенклатура 2 год.	5 балів	протягом семестру
Тема 4. Прикметник. Загальна характеристика. – Граматичні категорії прикметника. – Словникова форма. – Поділ на групи. – Родові закінчення, визначення основи. – Узгоджене означення. – Вищий ступінь порівняння прикметників в анатомічній термінології.	семінарське заняття	1, 2, 4, 5	Вправи (с. 19–21), лексичний мінімум 2 год.	5 балів	протягом семестру
Тема 4. Дієслово. – Граматичні	семінарське заняття	1, 2, 4, 5	Вправи (с. 24–25),	5 балів	протягом семестру

¹ Вправи і завдання пропонуються за посібником: Дяків О.Ю., Петришин М.Й. Латинська мова і основи медичної термінології (Практикум для студентів спеціальності “Здоров’я людини”). Івано-Франківськ, 2012. 100 с.

категорії дієслова. – Словникова форма, основи дієслова. – Поділ на дієвідміни. – Теперішній час дійсного способу активного стану. – Наказовий спосіб. – Умовний спосіб у рецептурі.			лексичний мінімум 2 год.		
Тема 5. Перша відміна іменників. – Перша відміна іменників. – Суфікси іменників першої відміни. – Грецькі іменники першої відміни. – Грецькі дублети іменників першої відміни. – Кінцеві терміноелементи іменників першої відміни.	семінарське заняття	1, 2, 4, 5	Вправи (с. 30–31), лексичний мінімум, латинсько-грецькі дублети іменників першої відміни, кінцеві терміноелементи першої відміни 2 год.	5 балів	протягом семестру
Тема 6. Друга відміна іменників. – Друга відміна іменників. – Правило середнього роду. – Суфікси іменників другої відміни. – Відмінювання іменників грецького походження. – Грецькі дублети позначення латинських іменників другої відміни. – Кінцеві терміноелементи іменників другої відміни.	семінарське заняття	1, 2, 4, 5	Вправи (с. 34–35), Переклад тексту “De radio” лексичний мінімум, латинсько-грецькі дублети іменників другої відміни, кінцеві терміноелементи другої відміни 2 год.	5 балів	протягом семестру
Тема 7. Прикметники	семінарське заняття	1, 2, 4, 5	Вправи		протягом семестру

<p>першої групи. – Прикметники першої і другої відміни. – Суфікси прикметників першої групи. – Латинсько-грецькі дублети прикметників першої групи. – Дієприкметник минулого часу пасивного стану. Спосіб утворення. Переклад. – Вживання дієприкметника минулого часу пасивного стану в анатомічній, клінічній, фармацевтичній термінології.</p>			<p>(с. 40–43), лексичний мінімум, латинсько-грецькі дублети прикметників першої групи, кінцеві терміноелементи першої відміни</p> <p>2 год.</p>	5 балів	
<p>Тема 8. Третя відміна іменників. – Загальна характеристика іменників третьої відміни. – Визначення основи. – Приголосний тип. – Мішаний тип. – Голосний тип. – Особливості відмінювання іменників грецького походження на -sis, -ma. – Іменник vas, vasis, n. – Суфікси іменників третьої відміни. – Латинсько-грецькі дублети іменників третьої відміни. – Кінцеві терміноелементи іменників третьої відміни.</p>	семінарське заняття	1, 2, 4, 5	<p>Вправи (с. 49–51), переклад тексту “De corde”, лексичний мінімум, латинсько-грецькі дублети іменників третьої відміни, кінцеві терміноелементи третьої відміни</p> <p>2 год.</p>	5 балів	протягом семестру

<p>Тема 9. Третя відміна прикметників. Дієприкметник теперішнього часу активного стану.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Загальна характеристика прикметників третьої відміни. – Суфікси прикметників третьої відміни. – Грецькі дублетні позначення латинських прикметників третьої відміни. – Дієприкметник теперішнього часу активного стану – Дієприкметник теперішнього часу активного стану в анатомічній термінології. 	<p>семінарське заняття</p>	<p>1, 2, 4, 5</p>	<p>Вправи (с. 57–58), лексичний мінімум, латинсько-грецькі дублети прикметників третьої відміни 2 год.</p>	<p>5 балів</p>	<p>протягом семестру</p>
<p>Тема 10. Ступені порівняння прикметників. Прислівник.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Вищий ступінь порівняння. – Найвищий ступінь порівняння. – Суплетивні ступені порівняння прикметників. – Недостатні ступені порівняння. – Вживання ступеневих форм в анатомічній термінології. – Прислівник. 	<p>семінарське заняття</p>	<p>1, 2, 4, 5</p>	<p>Вправи (с. 62–63, 65), лексичний мінімум 2 год.</p>	<p>5 балів</p>	<p>протягом семестру</p>
<p>Тема 11. Четверта відміна іменників. П'ята відміна іменників.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Четверта 	<p>семінарське</p>	<p>1, 2, 4, 5</p>	<p>Вправи (с. 67–68), лексичний мінімум, латинсько-грецькі</p>	<p>5 балів</p>	<p>протягом семестру</p>

відміна іменників. – П'ята відміна іменників. – Грецькі дублетні позначення іменників четвертої і п'ятої відміни.	заняття		дублети іменників четвертої і п'ятої відміни 2 год.		
Тема 12. Розряди числівників. – Кількісні числівники. – Порядкові числівники. – Розділові числівники. – Прислівникові числівники. – Ablativus temporis. – Римський календар.	семінарське заняття	1, 2, 4, 5	Вправи (с. 72–73), лексичний мінімум, латинсько-грецькі дублети числівників 2 год.	5 балів	протягом семестру
Тема 13. Основи словотвору. – Словотвір. – Суфіксація. – Префіксація. – Основоскладання.	семінарське заняття	1, 2, 4, 5	Вправи (с. 76–77), лексичний мінімум, суфікси іменників першої, другої, третьої відмін, латинські префікси, грецькі префікси 2 год.	5 балів	протягом семестру
Тема 14. Рецепт. – Граматична структура рецепту. – Правила виписування рецептів. – Розгорнуті прописи рецептів. – Латинська номенклатура лікарських форм.	семінарське заняття	1, 2, 4, 5	Вправи (с. 82–84), рецептурні скорочення, номенклатура лікарських форм 2 год.	5 балів	протягом семестру
7. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу	100 балів. Виконання усіх запланованих програмою дисципліни форм навчальної роботи, які підлягають оцінюванню. Мінімальна кількість балів для позитивного зарахування курсу – 50 балів.				
Вимоги до письмової роботи	Модульна контрольна робота є складовою частиною семестрового рейтингу. МКР оцінюються в 4-бальній системі				

	(«відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»), «незадовільно» («2»)). Контрольна робота має концептуально обґрунтовано висвітлити 50+1% обсягу матеріалу.
Семінарські заняття	<p>Поточний контроль рівня знань студентів проводиться на кожному практичному занятті та включає перевірку навичок читання (включно з акцентуацією); виконання лексико-граматичних вправ; переклад анатомічних термінів; граматичний аналіз термінів; перевірку знань лексичного мінімуму, греко-латинських дублетів і терміноелементів; тестування, завдань самостійної роботи.</p> <p>Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності студента здійснюється в 4-бальній шкалі відповідно до загальноуніверситетської системи оцінювання. Невиконання завдань самостійної роботи, невідвідування практичних занять позначаються «0».</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання усіх запланованих завдань і форм роботи, отримання з кожного позитивної оцінки.
7. Політика курсу	
<p>Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти, справедливі та релевантні форми оцінювання, обмеження можливості академічної не доброчесності, атмосфера довіри в колективі. Дотримання академічної доброчесності передбачає самостійне виконання навчальних завдань поточного і підсумкового контролю, посилення на джерела у разі використання ідей, тверджень, відомостей, надання достовірної інформації про результати власної навчальної діяльності. Порухенням академічної доброчесності вважається списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, зокрема під час оцінювання результатів навчання), обман і шахрайство під час проведення оцінювання, відсутність на заняттях без поважної причини, хабарництво. Положення 1 і Положення 2</p>	
8. Рекомендована література	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Дяків О.Ю., Петришин М.Й. Латинська мова і основи медичної термінології (Практикум для студентів спеціальності “Здоров’я людини”). Івано-Франківськ, 2012. 100 с. 2. Закалюжний М.М., Паласюк Г.Б. Латинська мова і основи медичної термінології. Тернопіль : “Укрмедкнига”, 2004. 224 с. 3. Закалюжний М.М., Андрейчин М.А. Посібник з анатомічної і клінічної термінології. К. : “Здоров’я”, 1993. 250 с. 4. Козовик І.Я., Шипайло Л.Д. Латинська мова. К. : Вища школа, 1993. – 248 с. 5. Пилипів О. Основи латинської медичної термінології: навчальний посібник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2012. 252 с. 6. Попова Л.Г. Методичні вказівки з латинської мови для студентів I курсу спеціальності “Фізична реабілітація». Миколаїв : Видавництво ЧДУ ім. Петра Могили, 2009. Вип. 135. 48 с. 7. Чакал І.С., Любімова О.В. Латинська мова для студентів-фізіотерапевтів та реабілітологів. Чернівці: ЧНУ імені Ю. Федьковича, 2020.138 с. 	

Викладач _____ **Петришин М.Й.**